

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Kasteelplein 5
3417 JG Montfoort

22 november 2017

Betreft: Advies Raadsvoorstel, zaaknummer: 487153

Geacht college,

Hierbij treft u ons advies aan omtrent het raadsvoorstel: "Regionale koers Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen U16 Van wonen in een instelling naar zelfstandig wonen met begeleiding."
Wij hebben kennis genomen van het bij de adviesaanvraag toegevoegde rapport van de U16 gemeenten.

Uw raadsvoorstel wordt hierna per pagina van een reactie en advies voorzien.

Pag. 1/6: Aanleiding,

De leidende principes zijn hierbij, punt 4 "Realisering van een eenvoudig systeem."

Als leidende principes voor de U16 gemeenten is bij punt 4 geformuleerd "Realisering van een eenvoudig systeem en integrale aanpak." (zie blz. 25 regionale koers U16)

Advies: toevoegen aan deze tekst: *en integrale aanpak*

Pag. 2/6 Verschuiving naar herstel en preventie

In het raadsvoorstel wordt gesproken over herstel. In het spraakgebruik kan met herstel, genezen, weer gezond, beter, worden verstaan. In de GGz wordt met de term herstel niet hetzelfde bedoeld. Met herstel wordt binnen de GGz verstaan: het hervinden van de persoonlijke balans na een psychische ontwrichting. Dit proces van herstel verloopt individueel en nooit volgens een vooropgezet plan (zie rapport van de commissie Dannenberg waarnaar in het raadsvoorstel verwezen wordt). Om misverstanden in het spraakgebruik te voorkomen, adviseren wij de term herstel nader te definiëren.

Advies: definieer het begrip herstel dat voor deze doelgroep wordt gehanteerd en benoem de doelgroepen die hiertoe worden gerekend.

Pag. 2/6 Verschuiving van taken en budget van de centrumgemeenten naar de (regio)gemeenten

De participatieraad vraagt zich af of de cliënten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen zelf domicilie kunnen kiezen of worden zij door de centrumgemeente(n)/ organisaties die hen begeleiden, geplaatst?

Vraag: op welke wijze worden toekomstige bewoners herverdeeld?

Pag. 3/6 Participatie

In het raadsvoorstel wordt gesproken over "ruimte voor een zo groot mogelijke participatie van kwetsbare personen in de samenleving."

Terecht stelt u in deze paragraaf, dat talenten en capaciteiten van personen met een psychische kwetsbaarheid onbenut blijft zolang ze niet kunnen meedoen in de samenleving.

Een belangrijk aspect bij participatie is werken en verdienen van een eigen inkomen.

De participatieraad constateert dat er nu reeds zeer beperkte inspanningen verricht worden om mensen uit categorie 2, 3 en 4 aan werk te helpen.

Advies: besteed in het implementatietraject expliciet aandacht aan werk dan wel dagbesteding gericht op een zingevend bestaan. Reeds eerder heeft de Participatieraad geadviseerd om creatiever om te gaan met de nu bestaande (financiële) schotten tussen Wmo/Participatiewet en UWV.

Pag. 4/6 Acceptatie in de wijk

In het raadsvoorstel wordt gesproken dat “er zorgen bestaan omtrent het draagvlak en acceptatie in de wijk van een groeiende groep inwoners met een GGZ achtergrond in de wijk.”

De verantwoordelijkheid voor inclusie ligt bij de maatschappij, de burgers. In het raadsvoorstel wordt op geen enkele manier de rol van de burgers genoemd bij het mogelijk maken van de inclusie. Dit in tegenstelling tot het rapport: “Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16.” In 2.3 wordt gesproken over informele zorg en inclusieve wijk waarbij het belang wordt uiteengezet van informele zorg, burenhulp, burgerinitiatieven, etc. Ook wordt de acceptatie en betrokkenheid in de wijk expliciet genoemd om stigmatisering en uitsluiting tegen te gaan. Voor wijken waar de sociale cohesie nu gering is, moet worden ingezet op het vergroten van die samenhang. Acceptatie, tolerantie van burgers in de wijk en betrokkenheid van burgers bij creëren is een proces van jaren.

De rol van de wijk is daarom van cruciaal belang om de inclusie te laten slagen. Burgers tijdig informeren en betrekken bij het wonen in de wijk met achtergestelde groepen medeburgers, zouden in het voorstel meer aandacht moeten krijgen! De gemeente heeft hierin een regisserende rol.

Advies: neem expliciet op dat de wijkaanpak gericht is op inclusie in de wijk samen met de daar al wonende burgers. Leg verbindingen met de woonvisie en het ontwikkelen van wijkvoorzieningen die de integratie bevorderen.

In dezelfde alinea wordt vermeld: “Een groot deel van de kwetsbare inwoners zijn eenzaam en zullen geen overlast veroorzaken. Slechts bij een klein deel van de kwetsbare burgers is het risico van overlast aanwezig.”

De participatieraad is van mening dat deze benadering teveel gericht is op de mogelijke mate van overlast in de wijk, het gaat daarbij voorbij aan de in pag.3/6 genoemde maatregelen om zowel eenzaamheid als overlast te voorkomen door het leveren van zorg op maat en het inzetten op preventie. Als deze maatregelen, door professionele begeleiding dichtbij, niet tot het gewenste doel zullen leiden, is er de mogelijkheid van een time out voorziening.

Het benadrukken van het belang van professionele begeleiding nabij en voldoende capaciteit voor een time out voorziening liggen meer in de lijn van de inclusiebenadering dan de focus te leggen op het risico van overlast.

Advies: de zinsnede over eenzaamheid en het risico op overlast verwijderen en vervangen door het uitwerken van preventieve maatregelen en het belang van voldoende professionele begeleiding nabij en het beschikbaar hebben van voldoende time out capaciteit

In dat kader moet worden gesteld, dat er niet/nauwelijks wordt gedefinieerd wat beschermd wonen en maatschappelijke opvang inhouden en om wie het gaat (doelgroepen). Om draagvlak te creëren in de wijk is van belang de bewoners van meet af aan te betrekken bij de ontwikkeling van plannen.

Advies: definieer de begrippen beschermd wonen en maatschappelijke opvang en geef daarbij met voorbeelden aan om wie het gaat (zie hiervoor Regionale koers U16, blz. 14-16

Aanvulling op het Raadsvoorstel.

De gemeente Montfoort staat verder aan de vooravond van een herziening van de woonvisie. Hier liggen kansen voor de inzet van woningcorporaties, een wijkgerichte aanpak en ruimte voor burgerinitiatieven. Wij adviseren dit aandachtspunt mee te nemen in het raadsvoorstel.

De verantwoordelijkheid voor inclusie ligt niet bij de sociaal achtergestelde groep, zoals bij integratie. Het is de maatschappij die zich aanpast en diversiteit ziet als een meerwaarde. Hindernissen voor sociale participatie worden (letterlijk en figuurlijk) verwijderd, zodat iedereen naar bestvermogen kan deelnemen aan het maatschappelijke leven. Dit uitgangspunt is ook verwoord in het raadsvoorstel bladzijde 1/6, onder aanleiding: *“De U 16-gemeenten zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid de ambitie die verwoord is in de regionale koers de komende jaren te realiseren. De leidende principes zijn: eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid, etc.”*

Advies: creëer met woningbouwcorporaties een breed arsenaal aan woonvarianten en neem verder burgers zeer vroegtijdig mee in het traject om eventuele reacties voor te zijn, zoals Not In My BackYard. Geef ruim baan aan burgerinitiatieven, vraag hen expliciet mee te denken, geef burgers het ‘right to challenge’.

Het taalgebruik

De Participatieraad heeft enige bedenkingen bij de toonzetting van het raadsvoorstel. Zij is van mening dat het Raadsvoorstel verhullend is opgesteld. Het kan de verhoudingen in de wijk en het beroep op solidariteit onder druk zetten. De doelgroep waar het hier over gaat, is in het algemeen niet zo makkelijk te integreren in de wijk. De Participatieraad adviseert dan ook nadrukkelijk om de werkelijkheid niet mooier voor te stellen dan die is, zodat burgers zich achteraf niet “op het verkeerde been gezet voelen”.

Inzet ervaringsdeskundigheid

Bij de totstandkoming van het rapport van de U16 gemeenten is gebruik gemaakt van de inbreng van ervaringsdeskundigen. De verdere betrokkenheid van ervaringsdeskundigen voor de uitwerking en de exploitatie van de plannen zijn van essentieel belang voor het slagen van deze transitie. Ervaringsdeskundigen hebben eerder een psychische/psychiatrische aandoening meegemaakt en zijn hiervan hersteld. Zij begrijpen als geen ander wat een cliënt doormaakt en hoe zij zich voelen. Zij kunnen als voorbeeld dienen voor cliënten. De participatieraad zou graag zien dat de inzet van ervaringsdeskundigen meer expliciet wordt genoemd in het vervolgetraject omdat juist ervaringsdeskundigen kunnen bijdragen aan dit succes.

De Participatieraad heeft gezien de voorgestelde werkwijze vertrouwen in het vervolgetraject. Het creëren van een leeromgeving waarin op basis van pilots geleerd wordt over lokale inrichting en scenario's voor transitie en uitvoeringsbeleid, lijkt een goede garantie te bieden voor een succesvolle transitie. De participatieraad zal de ontwikkelingen met belangstelling blijven volgen.

Participatieraad Montfoort
Kerngroep Wonen en Zorg,

Els Wentzel
Judy Alkema,
Wout Ruberg